

Opis realizacji planu wyboru próby gospodarstw rolnych dla Polskiego FSDN w 2026 roku

Opis realizacji planu wyboru próby gospodarstw rolnych dla Polskiego FSDN w 2026 roku

Spis treści

1.	Wstęp	3
2.	Opis populacji gospodarstw rolnych.....	4
3.	Zastosowane definicje.....	4
4.	Podział Polski na regiony.....	5
5.	Populacja generalna gospodarstw rolnych w Polsce, pole obserwacji i próba gospodarstw Polskiego FSDN	8
6.	Teoretyczna struktura próby gospodarstw rolnych Polskiego FSDN	12
7.	Ocena realizacji planu wyboru próby gospodarstw rolnych.....	14

Opracowanie:

Zbigniew Floriańczyk – kierownik zespołu

Joanna Korczak

Beata Malanowska

Monika Wójcik

1. Wstęp

W ramach zadań określonych Ustawą z dnia 7 marca 2025 r. o unijnej sieci danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (FSDN) (Dz. U. z 2025 r. poz. 368), w 2026 r. prowadzono prace mające na celu tworzenie bazy danych dotyczących poziomu zrównoważenia z reprezentatywnej próby towarowych gospodarstw rolnych.

Wszystkie obliczenia wykorzystane do opracowania planu wyboru wykonano w IERiGŻ-PIB na podstawie danych udostępnionych przez GUS pochodzących z Powszechnego Spisu Rolnego 2020 (PSR 2020).

Dokumentem prawnym regulującym kwestie wspólnotowej typologii gospodarstw rolnych w odniesieniu do PSR 2020 było rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1198/2014 z dnia 1 sierpnia 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1217/2009 ustanawiające sieć zbierania danych rachunkowych o dochodach i działalności gospodarczej gospodarstw rolnych w Unii Europejskiej (Dz.U. L 321 z 7.11.2014, str. 2–6).

Rozporządzeniem określającym rozmiar próby w ramach sieci danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych jest Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2024/2746 z dnia 25 października 2024 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1217/2009 ustanawiającego sieć danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych i uchylające Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2015/220.

Zgodnie z wyżej wymienionym Rozporządzeniem od roku 2025 została zmniejszona liczba gospodarstw rolnych, w których Polska zobowiązana jest prowadzić rachunkowość rolną. Ustalona liczebność próby Polskiego FSDN obejmuje 9.000 gospodarstw rolnych.

W roku 2026 zbieranie danych odbywa się za pośrednictwem ODR w 8.856 gospodarstwach. Jednocześnie pracownicy Agencji łącznikowej prowadzą rachunkowość zgodną z formatem FSDN w 103 gospodarstwach osób fizycznych. Opisany w niniejszym opracowaniu plan doboru uwzględnia więc zbieranie danych z 8.959 gospodarstw osób fizycznych. Równolegle prowadzone będzie badanie dochodów gospodarstw z osobowością prawną celem uzupełnienia próby o gospodarstwa o największej sile ekonomicznej, efektem czego będzie osiągnięcie progu 9.000 gospodarstw objętych badaniem.

Przyjęta do badań w 2026 roku liczba gospodarstw nie przekracza dopuszczalnego odchylenia od określonej w Rozporządzeniu Komisji (UE) 2024/2746 liczby gospodarstw przekazujących dane na rok obrachunkowy.

2. Opis populacji gospodarstw rolnych¹

Jednym z działań zmierzających do utworzenia podstawy do opracowania planu wyboru próby gospodarstw rolnych dla FSDN, jest uzyskanie niezbędnych danych o gospodarstwach rolnych funkcjonujących na terenie Polski. W tym celu wykorzystano dane pochodzące z Powszechnego Spisu Rolnego 2020 (PSR 2020), który został przeprowadzony w dniach 1 września – 30 listopada 2020 roku według stanu na 1 czerwca 2020 roku. Badaniem zostały objęte wszystkie gospodarstwa rolne, zgodne z definicją GUS, funkcjonujące na terenie Polski, zarówno będące w posiadaniu osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej jak i prowadzone przez osoby fizyczne.

Celem powyższego badania było m.in. zapewnienie podstawowych informacji o gospodarstwach rolnych, dostarczenie niezbędnych danych w celu wywiązania się Polski ze zobowiązań wobec organizacji międzynarodowych oraz aktualizacja operatów losowania prób do badań reprezentacyjnych.

Zakres tematyczny PSR 2020 był zgodny z zakresem badań zintegrowanych statystyk dotyczących gospodarstw rolnych (ang. Integrated Farm Statistics - IFS) sformalizowanym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2018/1091 z dnia 18 lipca 2018 roku w sprawie zintegrowanych statystyk dotyczących gospodarstw rolnych oraz uchylenia rozporządzeń (WE) nr 1166/2008 i (UE) nr 1337/2011 (Dz. Urz. L 200 z 7.8.2018), co m.in. umożliwiło przeprowadzenia klasyfikacji gospodarstw rolnych zgodnie z prawodawstwem UE w tym zakresie.

3. Zastosowane definicje

Za **gospodarstwo rolne** uważa się jednostkę wyodrębnioną pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadającą odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i prowadzącą działalność rolniczą.

Gospodarstwo rolne osoby fizycznej (gospodarstwo indywidualne) to gospodarstwo użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

1. Gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych.
2. Gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działalność rolniczą o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali, w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo,

¹ Rozdział opracowano na podstawie publikacji *Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2016 r.*, GUS, Warszawa 2017.

szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniela) i pszczół, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

4. Podział Polski na regiony

W ramach projektu Phare 2000 Nr PL0006.09.06 „Przygotowanie i wdrożenie wybranych mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej (CAP) – Pomoc techniczna (FADN)” wyodrębniono regiony dla potrzeb przeprowadzania Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych funkcjonujących w Polsce.

W skład kryteriów wydzielenia regionów rolniczych weszły czynniki wyznaczające efekty produkcyjne gospodarstw rolnych. Innym założeniem obowiązującym w wyznaczaniu regionów było zachowanie zwartości ich granic. Ponadto na podstawie zalecenia przekazanego w trakcie warsztatów FADN w Brukseli w maju 2000 r. przyjęto zasadę wyznaczania granic regionów z zachowaniem zwartości terytorialnej regionów na poziomie minimalnym, wyznaczanym przez NUTS 3 (The Nomenclature of Territorial Units for Statistics).

W pracach nad wyznaczaniem regionów uwzględniono podział na jednostki terytorialne już wtedy porównywalne do stosowanych w Unii Europejskiej. Kierując się zaleceniem Komisji, w przypadku Polski minimalnym poziomem do wyznaczenia granic regionu był związek powiatów NTS 3 (Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych). Jednak mając na uwadze dostępność danych statystycznych, zdecydowano o wyznaczaniu granic regionów według granic jednostek NTS 2, którymi w przypadku Polski były województwa.

Dla potrzeb wyłonienia jednorodnych regionów posłużono się 7 parametrami statystycznymi opisującymi efekty i potencjał produkcyjny gospodarstw rolnych:

1. Powierzchnią użytków rolnych w średnim gospodarstwie rolnym osoby fizycznej (gospodarstwie indywidualnym) powyżej 1 ha UR w 1996 r.,
2. Procentowym udziałem trwałych użytków zielonych w użytkach rolnych ogółem w 2001 r.,
3. Liczbą krów mlecznych w średnim gospodarstwie rolnym osoby fizycznej (gospodarstwie indywidualnym) powyżej 1 ha UR (średnio z lat 1999-2001),
4. Liczbą trzody ogółem w średnim gospodarstwie rolnym osoby fizycznej (gospodarstwie indywidualnym) powyżej 1 ha UR (średnio z lat 1999-2001),
5. Plonem zbóż w całym rolnictwie (średnio z lat 1999-2001),
6. Rocznią produkcją mleka od 1 krowy (średnio z lat 1999-2001),
7. Zużyciem NPK w kg na 1 ha użytków rolnych ogółem w 2001 r.

Na podstawie przeprowadzonej analizy odchyień wymienionych parametrów, przy wstępnie przyjętym założeniu o maksymalnej liczbie regionów, stwierdzono, że linie podziału dla wyznaczenia 4 regionów przebiegają wzdłuż granic rejonów NTS 2, czyli województw i każdy z regionów obejmuje po 4 rejony NTS 2 (po 4 województwa).

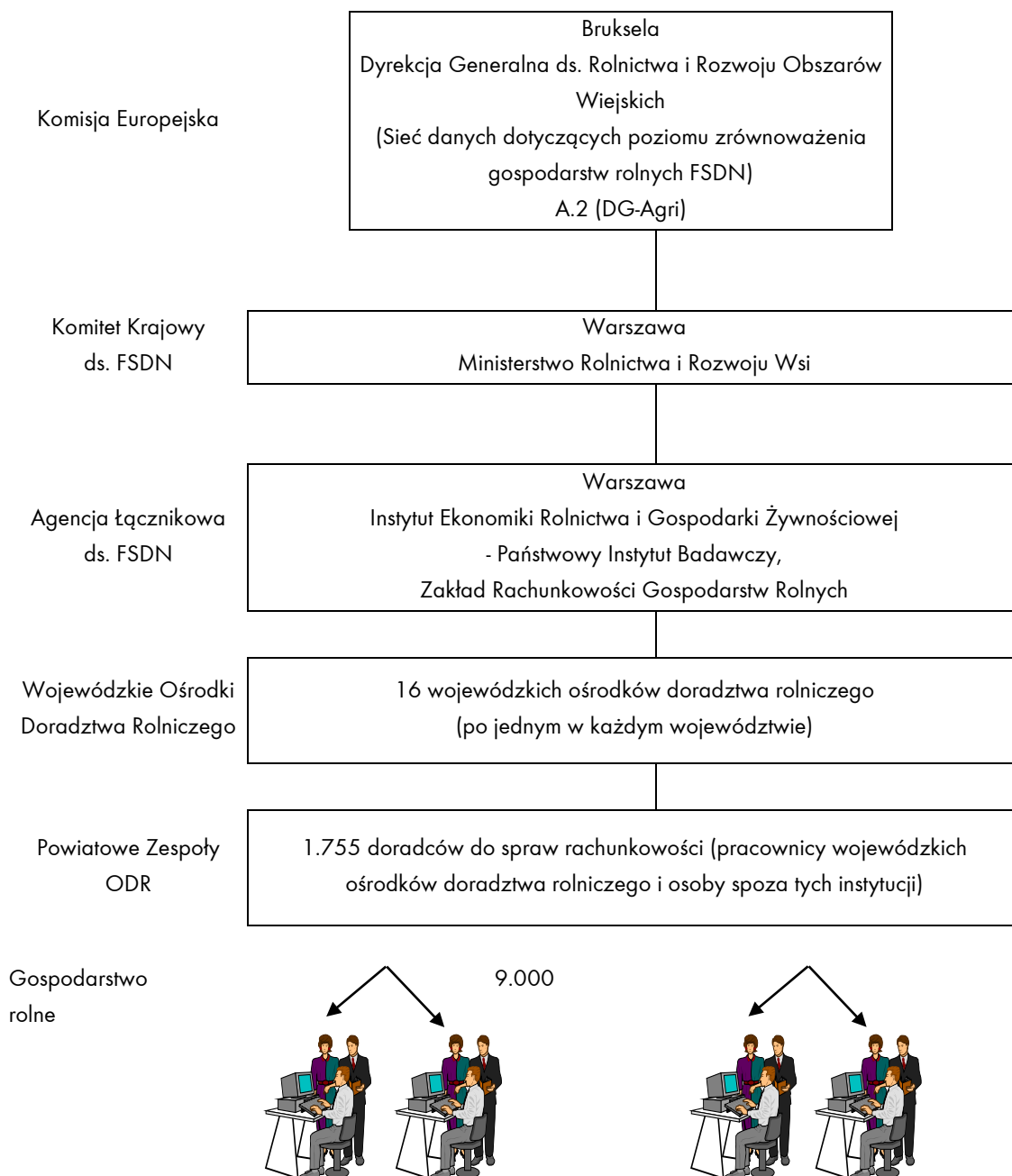
Zasadność powyższego podziału podlegała weryfikacji poprzez powtórne analizy przeprowadzane w Zakładzie Rachunkowości Gospodarstw Rolnych. Obecnie przekształcenie FADN w FSDN nie spowodowało zmiany w regionach. W dalszym ciągu obowiązują 4 regiony FSDN, jak pokazano na schemacie 1.

Schemat 1 Podział Polski na regiony FSDN

Informacja o podziale terytorium Polski na cztery regiony FSDN zawarta jest w aneksie do Traktatu o przystąpieniu Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej, podpisanego 16 kwietnia 2004 roku w Atenach, a także w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1217/2009 ustanawiającym sieć zbierania danych rachunkowych o dochodach i działalności gospodarczej gospodarstw rolnych w Unii Europejskiej.

Schemat 2 Struktura organizacyjna sieci danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych w Polsce w 2026 r.

Od 2005 roku liczba doradców uczestniczących w Polskim FADN z roku na rok zmniejszała się. Szczególnie duży ich ubytek (o 388 osób) odnotowano w pierwszych trzech latach działalności sieci. W kolejnych latach spadek liczby doradców był nieco niższy. Zmiany te spowodowały zwiększenie liczby księжек prowadzonych przez 1 osobę oraz wymusiły usprawnienie procesu szkolenia i poprawę jakości zbieranych danych z gospodarstw. Niemniej jednak ośrodki doradztwa rolniczego co roku zgłaszają problem pozyskania nowych doradców do prowadzenia rachunkowości rolnej wskazując, iż głównym ograniczeniem jest niskie wynagrodzenia przy zwiększającej się uciążliwości pracy. W roku 2024 liczba doradców

w systemie Polski FADN wynosiła 1.799 osób i była wyższa w stosunku do roku 2023 o 7 osób. Natomiast w związku ze zmianą FADN w FSDN oraz zmniejszeniem próby gospodarstw uległa też zmniejszeniu liczba doradców prowadzących rachunkowość rolną w gospodarstwach rolnych. W 2025 roku liczba ta wyniosła 1.744 i była niższa w stosunku do roku 2024 o 55 osób. Natomiast w 2026 roku liczba doradców prowadzących rachunkowość rolną wyniosła 1755.

Ze względu na zmienioną strukturę gospodarstw dobieranych do badań w 2026 roku, 660 gospodarstw rolnych, spośród ponad 8 800 uczestniczących w Polskim FSDN w 2025 r., nie kontynuuje współpracy w 2026 r. Z kolei dla poprawienia struktury próby do badań włączono 719 nowych gospodarstw.

Klasyfikacja gospodarstw rolnych była przeprowadzana z użyciem opracowanego w Zakładzie Rachunkowości Gospodarstw Rolnych kwestionariusza inwentaryzacyjnego² (dla ustalenia powierzchni upraw i stanu zwierząt – ankieta ARozPro). Dane z ankiety ARozPro były wprowadzane do Systemu Rejestracji Danych Rachunkowych (System RDR), który określa wielkość ekonomiczną i typ rolniczy gospodarstwa rolnego.

5. Populacja generalna gospodarstw rolnych w Polsce, pole obserwacji i próba gospodarstw Polskiego FSDN

Zgodnie z decyzją Komitetu Krajowego do Spraw Unijnej Sieci Danych Dotyczących Poziomu Zrównoważenia Gospodarstw Rolnych z dnia 11 września 2025 r. został zatwierdzony plan wyboru próby gospodarstw rolnych Polskiego FSDN do realizacji w roku 2026. Plan wyboru nie uległ zmianie w stosunku do obowiązującego w 2025 roku.

Podstawą przeprowadzenia klasyfikacji gospodarstw rolnych funkcjonujących na terytorium Polski były:

1. Cztery regiony FSDN,
2. Współczynniki Standardowej Produkcji (SO"2017") dla każdego z 4 regionów FSDN – obejmujące 5-letni okres referencyjny za lata 2015-2016-2017-2018-2019.

Postępując zgodnie z wytycznymi Decyzji Komisji Europejskiej w sprawie typologii gospodarstw rolnych, sklasyfikowano 1.301.481 gospodarstw rolnych. Ta populacja gospodarstw rolnych wytworzyła wartość SO na kwotę ok. 112 mld zł według współczynników SO"2017".

² Kwestionariusz i oprogramowanie wykonał zespół pod kierunkiem dr. Dariusza Osucha.

Na podstawie struktury tworzenia wartości SO w Polsce, wyznaczono próg minimalnej wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego zaliczanego do pola obserwacji na poziomie 8.000 euro. Pole obserwacji Polskiego FSDN ustalone według powyższego progu, objęło 465.661 gospodarstw rolnych. Ten zbiór gospodarstw odpowiada za 91% wartości SO rolnictwa w Polsce.

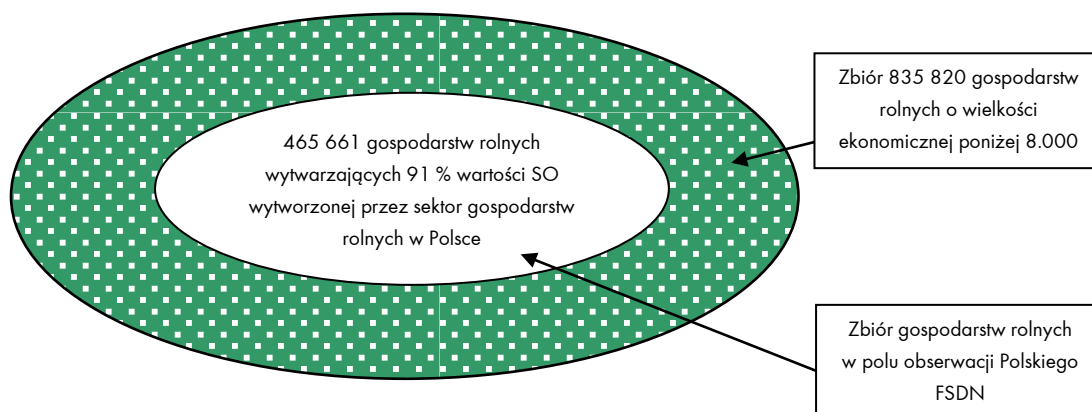
Posługując się odpowiednimi narzędziami statystycznymi (m.in. metodą optymalnej alokacji Neymana) wyznaczono reprezentatywną dla pola obserwacji Polskiego FSDN próbę gospodarstw rolnych.

Uprzednio pole obserwacji zostało podzielone na warstwy według trzech kryteriów:

- lokalizacji regionalnej,
- wielkości ekonomicznej,
- typu rolniczego.

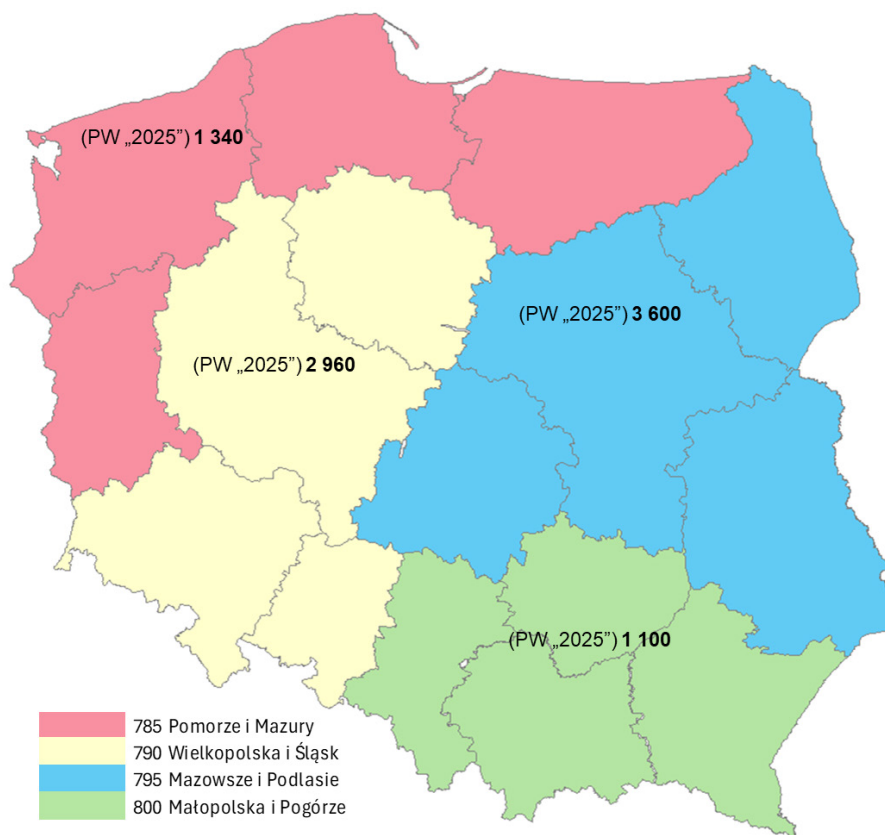
Ustalona liczebność próby Polskiego FSDN obejmuje 9.000 gospodarstw rolnych. To oznacza, że przeciętnie jedno gospodarstwo uczestniczące w systemie Polski FSDN reprezentuje około 52 gospodarstwa znajdujące się w polu obserwacji Polskiego FSDN.

Schemat 3 Populacja generalna i pole obserwacji Polskiego FSDN

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Plan wyboru próby gospodarstw rolnych Polskiego FSDN (od roku obrachunkowego 2025 wersja z dn. 16.09.2024 r.)*, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2024.

Schemat 4 Rozkład liczebny próby gospodarstw rolnych do prowadzenia rachunkowości w ramach Polskiego FSDN wg 4 regionów FSDN

Źródło: Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2024/2746 z dnia 25 października 2024 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1217/2009 ustanawiającego sieć danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych i uchylające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/220.

Tabela 1 Wykaz zastosowanych klas wielkości ekonomicznej

Symbol klasy w planie wyboru	Symbol klasy we WTGR	Euro
PP	1, 2, 3	euro < 8 000
ES6_2	4, 5	8 000 ≤ euro < 25 000
ES6_3	6	25 000 ≤ euro < 50 000
ES6_4	7	50 000 ≤ euro < 100 000
ES6_5	8, 9	100 000 ≤ euro < 500 000
ES6_6	10, 11, 12, 13, 14	euro ≥ 500 000

Źródło: Plan wyboru próby gospodarstw rolnych Polskiego FSDN (od roku obrachunkowego 2025 wersja z dn. 16.09.2024 r.), IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2024.

Tabela 2 Wykaz typów użytych do opracowania planu wyboru³

Symbol	Nazwa
1	Uprawy polowe
2	Uprawy ogrodnicze
4	Uprawy trwałe
5	Krowy mleczne
6	Zwierzęta trawożerne
71	Trzoda chlewna
72	Drób
8	Mieszane
9	Gospodarstwa niesklasyfikowane

Źródło: *Plan wyboru próby gospodarstw rolnych Polskiego FSDN (od roku obrachunkowego 2025 wersja z dn. 16.09.2024 r.)*, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2024.

³ Typ 3 Winnice w Polsce nie występuje, stąd został pominięty w opracowaniu.

6. Teoretyczna struktura próby gospodarstw rolnych Polskiego FSDN

W pięciu kolejnych tabelach przedstawiono liczebność i strukturę próby⁴ w poszczególnych regionach FSDN i sumaryczną dla Polski (plan wyboru 9.000 gospodarstw).

Tabela 3 Liczebność i struktura próby gospodarstw rolnych w regionie 785

TF8_	8 ≤ € < 25	25 ≤ € < 50	50 ≤ € < 100	100 ≤ € < 500	€ ≥ 500	Razem pop. bad.
	ES6_2	ES6_3	ES6_4	ES6_5	ES6_6	
1	176	141	127	108	24	576
2	9	11	12	14	6	52
4	6	6	5	6	1	24
5	19	70	103	39	4	235
6	46	41	21	5	2	115
71	5	9	11	24	7	56
72	4	1	3	25	29	62
8	70	63	44	24	19	220
Razem	335	342	326	245	92	1340

Źródło: Plan wyboru próby gospodarstw rolnych Polskiego FSDN (od roku obrachunkowego 2025 wersja z dn. 16.09.2024 r.), IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2024.

Tabela 4 Liczebność i struktura próby gospodarstw rolnych w regionie 790

TF8_	8 ≤ € < 25	25 ≤ € < 50	50 ≤ € < 100	100 ≤ € < 500	€ ≥ 500	Razem pop. bad.
	ES6_2	ES6_3	ES6_4	ES6_5	ES6_6	
1	404	289	221	141	40	1095
2	24	41	46	49	10	170
4	15	14	9	5	1	44
5	24	111	183	90	6	414
6	60	75	47	9	1	192
71	21	37	47	82	22	209
72	3	2	6	39	42	92
8	199	257	183	72	33	744
Razem	750	826	742	487	155	2960

Źródło: jak dla tabeli 3.

Tabela 5 Liczebność i struktura próby gospodarstw rolnych w regionie 795

TF8_	8 ≤ € < 25	25 ≤ € < 50	50 ≤ € < 100	100 ≤ € < 500	€ ≥ 500	Razem pop. bad.
	ES6_2	ES6_3	ES6_4	ES6_5	ES6_6	
1	507	253	133	45	10	948
2	38	58	72	101	7	276
4	145	141	46	9	1	342
5	115	386	461	131	2	1095
6	111	71	23	6		211
71	13	18	28	70	17	146
72	4	4	6	56	36	106
8	251	131	64	21	9	476
Razem	1184	1062	833	439	82	3600

Źródło: jak dla tabeli 3.

⁴ Szczegółowe informacje na temat pola obserwacji i próby gospodarstw zawarte są w opracowaniu: Plan wyboru próby gospodarstw rolnych Polskiego FSDN (od roku obrachunkowego 2025 wersja z dn. 16.09.2024 r.), IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2024.

Tabela 6 Liczebność i struktura próby gospodarstw rolnych w regionie 800

TF8_	8 ≤ € < 25	25 ≤ € < 50	50 ≤ € < 100	100 ≤ € < 500	€ ≥ 500	Razem pop. bad.
	ES6_2	ES6_3	ES6_4	ES6_5	ES6_6	
1	192	105	62	22	6	387
2	31	39	35	24	3	132
4	54	24	8	5		91
5	55	44	27	7		133
6	29	16	7	2		54
71	9	8	8	10		35
72	3	4	5	23	6	41
8	127	54	26	8	12	227
Razem	500	294	178	101	27	1100

Źródło: jak dla tabeli 3.

Tabela 7 Liczebność i struktura próby gospodarstw rolnych w Polsce

TF8_	8 ≤ € < 25	25 ≤ € < 50	50 ≤ € < 100	100 ≤ € < 500	€ ≥ 500	Razem pop. bad.
	ES6_2	ES6_3	ES6_4	ES6_5	ES6_6	
1	1279	788	543	316	80	3006
2	102	149	165	188	26	630
4	220	185	68	25	3	501
5	213	611	774	267	12	1877
6	246	203	98	22	3	572
71	48	72	94	186	46	446
72	14	11	20	143	113	301
8	647	505	317	125	73	1667
Razem	2769	2524	2079	1272	356	9000

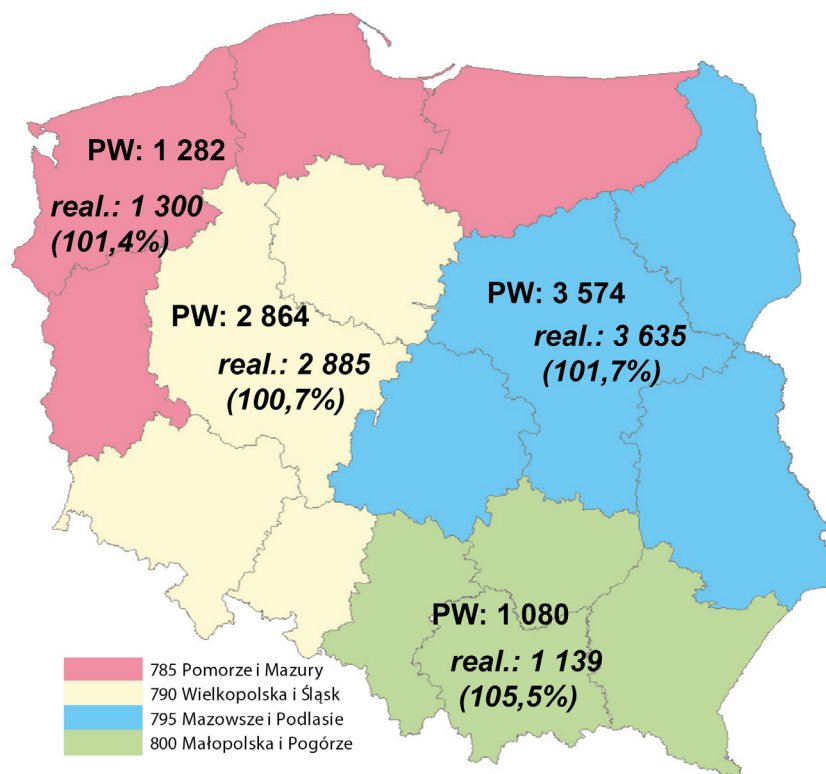
Źródło: jak dla tabeli 3.

7. Ocena realizacji planu wyboru próby gospodarstw rolnych

Ocenę realizacji planu wyboru przeprowadzono na podstawie informacji uzyskanych ze wszystkich biur rachunkowych, łącznie z biurem rachunkowym nr 17, tworzonym przez pracowników Zakładu Rachunkowości Gospodarstw Rolnych IERiGŻ-PIB, zbierających dane rachunkowe w ramach obowiązków służbowych.

Ocenę wykonano na podstawie danych dotyczących wyłącznie gospodarstw rolnych osób fizycznych prowadzących rachunkowość w 2026 r. (w tym w 103 gospodarstwach będących pod opieką pracowników Agencji łącznikowej). Liczebność gospodarstw osób fizycznych w próbie ustalona została na 8 959 w Polsce (pozostałe 41 gospodarstw zarezerwowane jest dla gospodarstw z osobowością prawną). Gospodarstwa z osobowością prawną będą dobierane do badań za rok 2026 wiosną roku 2027, stąd też nie są przedmiotem niniejszego rozdziału.

Schemat 5 Liczebność gospodarstw badanych w poszczególnych regionach FSDN a założenia planu wyboru dla gospodarstw osób fizycznych

Źródło: opracowanie własne.

W zaprezentowanych poniżej tabelach zamieszczono wskaźniki obrazujące odchylenia realizowanej próby od planu wyboru (w liczbach bezwzględnych i w procentach), według typów rolniczych i klas wielkości ekonomicznej zarówno w Polsce, jak i w poszczególnych

regionach FSDN. Dla umożliwienia szybkiej oceny realizacji planu wyboru gospodarstw wskaźniki te umieszczono na odpowiednio pokolorowanych polach.

1. Kolor żółty oznacza grupę, gdzie odchylenia od planu zawierają się w granicach 10-20% (>|<).
2. Kolor czerwony wskazuje niedobór powyżej 20% (<<). Ta grupa gospodarstw jest preferowana przy doborze nowych gospodarstw do badań.
3. Kolor jasno-zielony oznacza grupę, gdzie odchylenia od planu zawierają się w granicach (-/+) 0%-10%, co uznawane jest za stan optymalny.
4. Kolor pomarańczowy (>>) wskazuje nadmiar powyżej 20%. Ta grupa znajduje się w stanie wymagającym monitorowania.

Tabela 8 Realizacja planu wyboru wg typów rolniczych w 2026 r.
Polska

Typ rolniczy	Plan wyboru	Realizacja planu	Różnica		Wskaźnik realizacji planu wyboru
			szt.	%	
1	2 920	3 966	1 046	35,8	>>
2	623	307	-316	-50,7	<<
4	499	406	-93	-18,6	<
5	1 869	1 604	-265	-14,2	<
6	569	689	120	21,1	>>
71	433	257	-176	-40,6	<<
72	288	31	-257	-89,2	<<
8	1 599	1 699	100	6,3	-/+
Razem	8 800	8 959	159	1,8	-/+

Tabela 9 Realizacja planu wyboru wg wielkości ekonomicznej w 2026 r.
Polska

Klasa wielkości ES	2	3	4	5	6	Razem	
Plan wyboru	2 769	2 524	2 042	1 272	193	8 800	
Realizacja planu	3 567	2 429	1 946	992	25	8 959	
Różnica	szt.	798	-95	-96	-280	-168	159
	%	28,8	-3,8	-4,7	-22,0	-87,0	1,8
Wskaźnik realizacji planu wyboru	>>	-/+	-/+	<<	<<	-/+	

Tabela 10 Realizacja planu wyboru wg typów rolniczych w 2026 r.
Region Pomorze i Mazury (785)

Typ rolniczy	Plan wyboru	Realizacja planu	Różnica		Wskaźnik realizacji planu wyboru
			szt.	%	
1	550	693	143	26,0	>>
2	50	10	-40	-80,0	<<
4	24	10	-14	-58,3	<<
5	232	189	-43	-18,5	<
6	113	131	18	15,9	>
71	55	33	-22	-40,0	<<
72	56	9	-47	-83,9	<<
8	202	225	23	11,4	>
Razem	1 282	1 300	18	1,4	-/+

Tabela 11 Realizacja planu wyboru wg wielkości ekonomicznej w 2026 r.
Region Pomorze i Mazury (785)

Klasa wielkości ES	2	3	4	5	6	Razem
Plan wyboru	335	342	315	245	45	1 282
Realizacja planu	438	359	314	181	8	1 300
Różnica	szt.	103	17	-1	-64	18
	%	30,7	5,0	-0,3	-26,1	1,4
Wskaźnik realizacji planu wyboru	>>	-/+	-/+	<<	<<	-/+

Tabela 12 Realizacja planu wyboru wg typów rolniczych w 2026 r.
Region Wielkopolska i Śląsk (790)

Typ rolniczy	Plan wyboru	Realizacja planu	Różnica		Wskaźnik realizacji planu wyboru
			szt.	%	
1	1 054	1 398	344	32,6	>>
2	167	25	-142	-85,0	<<
4	43	25	-18	-41,9	<<
5	409	335	-74	-18,1	<
6	191	249	58	30,4	>>
71	198	126	-72	-36,4	<<
72	87	7	-80	-92,0	<<
8	715	720	5	0,7	-/+
Razem	2 864	2 885	21	0,7	-/+

Tabela 13 Realizacja planu wyboru wg wielkości ekonomicznej w 2026 r.
Region Wielkopolska i Śląsk (790)

Klasa wielkości ES		2	3	4	5	6	Razem
Plan wyboru		750	826	733	487	68	2 864
Realizacja planu		826	822	795	434	8	2 885
Różnica	szt.	76	-4	62	-53	-60	21
	%	10,1	-0,5	8,5	-10,9	-88,2	0,7
Wskaźnik realizacji planu wyboru		>	-/+	-/+	<	<<	-/+

Tabela 14 Realizacja planu wyboru wg typów rolniczych w 2026 r.
Region Mazowsze i Podlasie (795)

Typ rolniczy	Plan wyboru	Realizacja planu	Różnica		Wskaźnik realizacji planu wyboru
			szt.	%	
1	937	1 428	491	52,4	>>
2	274	189	-85	-31,0	<<
4	341	277	-64	-18,8	<
5	1 095	878	-217	-19,8	<
6	211	245	34	16,1	>
71	145	80	-65	-44,8	<<
72	104	10	-94	-90,4	<<
8	467	528	61	13,1	>
Razem	3 574	3 635	61	1,7	-/+

Tabela 15 Realizacja planu wyboru wg wielkości ekonomicznej w 2026 r.
Region Mazowsze i Podlasie (795)

Klasa wielkości ES		2	3	4	5	6	Razem
Plan wyboru		1 184	1 062	824	439	65	3 574
Realizacja planu		1 698	941	670	319	7	3 635
Różnica	szt.	514	-121	-154	-120	-58	61
	%	43,4	-11,4	-18,7	-27,3	-89,2	1,7
Wskaźnik realizacji planu wyboru		>>	<	<	<<	<<	-/+

Tabela 16 Realizacja planu wyboru wg typów rolniczych w 2026 r.
Region Małopolska i Pogórze (800)

Typ rolniczy	Plan wyboru	Realizacja planu	Różnica		Wskaźnik realizacji planu wyboru
			szt.	%	
1	379	447	68	17,9	>
2	132	83	-49	-37,1	<<
4	91	94	3	3,3	-/+
5	133	202	69	51,9	>>
6	54	64	10	18,5	>
71	35	18	-17	-48,6	<<
72	41	5	-36	-87,8	<<
8	215	226	11	5,1	-/+
Razem	1 080	1 139	59	5,5	-/+

Tabela 17 Realizacja planu wyboru wg wielkości ekonomicznej w 2026 r.
Region Małopolska i Pogórze (800)

Klasa wielkości ES		2	3	4	5	6	Razem
Plan wyboru		500	294	170	101	15	1 080
Realizacja planu		605	307	167	58	2	1 139
Różnica	szt.	105	13	-3	-43	-13	59
	%	21,0	4,4	-1,8	-42,6	-86,7	5,5
Wskaźnik realizacji planu wyboru		>>	-/+	-/+	<<	<<	-/+

Z zaprezentowanej analizy odchyłek struktury pozyskanych gospodarstw osób fizycznych od całego planu wyboru próby gospodarstw rolnych Polskiego FSDN wynika, że w realizacji wytycznych dla całego kraju w 2026 roku został uzyskany wynik:

pod względem typów rolniczych:

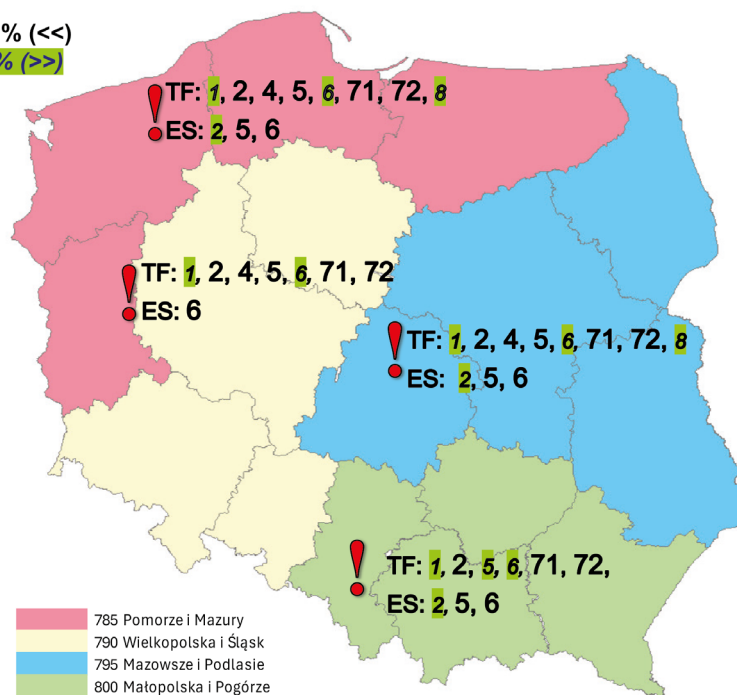
- zadowolający w typie 8,
- niezadowolający w typach: 1 (nadmiar 35,8%), 2 (niedobór 50,7%), 4 (niedobór 18,6%), 5 (niedobór 14,2%), 6 (nadmiar 21,1%), 71 (niedobór 40,6%), 72 (niedobór 89,2%);

pod względem klas wielkości ekonomicznej:

- zadowolający w klasie 3 oraz w klasie 4,
- niezadowolający w klasach: 2 (nadmiar 28,8%), 5 (niedobór 22,0%), 6 (niedobór 87,0%).

Schemat 6 Zidentyfikowane problemy w realizacji planu wyboru

niedobór powyżej 20% (<<)
nadmiar powyżej 20% (>>)

Źródło: opracowanie własne.

Oceniając dobór próby gospodarstw rolnych dla Polskiego FSDN w 2026 r. według regionów FSDN na podstawie analizy odchyień należy uznać, że uzyskany wynik odbiega od optymalnego poziomu wskazanego planem wyboru. Realizacja planu wyboru według typów rolniczych wykazuje odchylenia:

- w regionie 785: niedobory gospodarstw w typach 2, 4, 5, 71 i 72, nadwyżka w typach 1, 6 i 8;
- w regionie 790: niedobory gospodarstw w typach 2, 4, 5, 71 i 72, nadwyżka w typie 1 i w typie 6;
- w regionie 795: niedobory gospodarstw w typach 2, 4, 5, 71, 72, nadwyżka w typach 1, 6 i 8;
- w regionie 800: niedobory gospodarstw w typach 2, 71 i 72, nadwyżka w typie 1, 5 i 6.

Sytuacja według klas wielkości ekonomicznej przedstawia się następująco:

- w regionie 785: niedobory gospodarstw w klasach 5 i 6, nadwyżka w klasie 2;
- w regionie 790: niedobory gospodarstw w klasie 6 oraz niewielki w klasie 5, niewielka nadwyżka w klasie 2;

- w regionie 795: niedobory gospodarstw w klasach 5 i 6 oraz niewielki w klasach 3 i 4, nadwyżka w klasie 2;
- w regionie 800: niedobory gospodarstw w klasach 5 i 6, nadwyżka w klasie 2.

Wykazana w analizie struktura odchyleń wskazuje na potrzebę kontynuowania działań mających na celu poprawę reprezentatywności próby na poziomie szczegółowych warstw w regionach.

Jak wskazano na stronie 8 skutkiem działań zmierzających do optymalizacji planu doboru oraz zmniejszenia liczby gospodarstw była rezygnacja 660 gospodarstw rolnych z prowadzenia rachunkowości na potrzeby Polskiego FSDN, a na ich miejsce włączenie 719 nowych gospodarstw.

Należy podkreślić, że stopień realizacji doboru próby gospodarstw fizycznych na poziomie 8.959 gospodarstw osób fizycznych w regionach FSDN mieści się w przedziale od 0,7% do 5,5%. Odnosząc to do liczby gospodarstw fizycznych w planie wyboru, obejmującej 8 800 gospodarstw, nie zagraża przekroczeniem dopuszczalnego odchylenia. Ponadto równolegle prowadzone będzie badanie dochodów gospodarstw z osobowością prawną celem uzupełnienia próby oraz poprawy reprezentatywności badania w grupie gospodarstw o największej sile ekonomicznej, efektem czego będzie osiągnięcie progu 9.000 gospodarstw objętych badaniem. Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2024/2746 z dnia 25 października 2024 zadowalający stopień realizacji planu wyboru na szczeblu regionu występuje w sytuacji, gdy wielkość zbioru nie jest mniejsza od 80% oczekiwanej liczby gospodarstw w regionie, wykazanej w załączniku nr II do ww. rozporządzenia, co zostało w Polsce spełnione.

Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego, który odbył się w 2020 roku, zweryfikowały strukturę gospodarstw rolnych, a co za tym idzie uaktualniono pole obserwacji i plan wyboru gospodarstw rolnych na potrzeby badania Polski FSDN.

Podsumowując, na poziomie krajowym plan doboru przygotowany przez Agencję Łącznikową w IERiGŻ-PIB spełnia wymogi określone rozporządzeniem, równolegle prowadzone są działania zmierzające do optymalizacji struktury próby na poziomie regionów FSDN.